

Verslag: Mijn voorouder in beeld bij het Noord-Hollands archief

Door: Jan Leeuwenhoek

12 december 2023

Voorzitter Ab Stikkelorum heet de aanwezigen welkom en speciaal Klaartje Pompe, gemeentearchivaris bij het Noord-Hollands Archief in Haarlem. Fijn dat er vandaag ook veel Kennemerlanders aanwezig zijn. En ook enkele Haarlemmermeeders, geboren en getogen aldaar.

Klaartje Pompe geeft een kenschets van het archief. Basis is een gemeenschappelijke regeling tussen 18 organisaties, niet alleen Haarlem en Velzen. Een van de onderdelen is de provincie Noord-Holland. Elke provincie heeft een centraal archief. Dat maakt dit archief ook anders dan bv. het archief in Leiden. Daarmee is Haarlem een van de grootste archieven van het land.

Uitgangspunt is: Open data. Nagenoeg alles wat in het archief aanwezig is dient open beschikbaar te zijn voor het publiek en voor overheden en organisaties. Veel is en wordt hiertoe gedigitaliseerd. Voor genealogen is van belang dat data ter beschikking worden gesteld aan wiewaswie en aan openarchieven.nl. Er is overigens ook nog veel te wensen. Zo zijn de huwelijks bijlagen nog niet gescand en huwelijken en overlijden in Amsterdam (wel de tienjarentafels). Om bezoekers te helpen is er op bepaalde uren een chatdienst ingericht.

Veel aandacht wordt ook gegeven aan beeldmateriaal. Er zitten maar liefst 4,5 mln. afbeeldingen in het archief. Zo heeft fotobureau **De Boer** zo'n 50 jaar lang aan het Haarlems Dagblad foto's geleverd. Denk ook aan veel foto's van Haarlemse bloemenmeisjes, een lange jaarlijkse traditie. Er zijn ook veel portretten, bv. van de Zandvoortse fotograaf **Bakels** uit de jaren '30 tot '80. Het archief van het bedrijf Enschede is ook aanwezig. Dit bevat ook een foto van eind 19^e eeuw waar elk personeelslid op staat met zijn/haar handtekening; heel bijzonder.

Kaarten en plattegronden zijn ook belangrijk, zoals de provinciale atlas van de laatste eeuwen. Van de archieven zijn ook diverse kloosterarchieven te noemen. Haarlem ligt aan de oude dunne kuststrook met de Heerweg, die al dateert van de Romeinse tijd. En de stadsrechten zijn al van 1245. Als we teruggaan in de tijd dan zien we de volgende ontwikkeling in aantal inwoners:

2023: 165.000 inwoners

1927: op 30 april 80.000 inwoners en op 1 mei 113.000; dit vanwege de annexatie van Schoten en andere dorpen.

1815: 17.000 inwoners

1735: 45.000 inwoners

1628: 40.000 inwoners

1578: 18.000 inwoners

Je ziet hierin de economische ontwikkeling: groei in de 17^e eeuw en terugval in de 19^e eeuw. In de eerste helft van de 19^e eeuw, en later die eeuw, was er veel armoede, zoals ook elders, bv. in Leiden.

Er waren veel drukkerijen in Haarlem, zo ook de oudste krant van Europa. Door de boekdruksector is er veel hierover geadverteerd, bv. over **Laurens Jansz. Coster** die in de 15^e eeuw geleefd zou hebben en de boekdrukkunst zou hebben uitgevonden. Deze man heeft echter nooit bestaan, geeft Klaartje aan.....



Vragen en discussie:

Wat betreft indexen op persoonsnamen wordt er gevraagd naar eigentijdse indexen; worden die gedigitaliseerd? Klaartje geeft aan dat er een aantal van is gedigitaliseerd, maar inderdaad nog niet alles. Een tip is om te zoeken op het woord "index", waarbij je een aantal resultaten zult vinden.

De nadruk ligt bij het archief echter op het digitaal ontsluiten van de bronnen zelf. Dat is voor veel groepen belangstellenden, waaronder overheden, van belang. Er zijn veel meer groepen dan genealogen.

Daarnaast heeft het archief ook de prioriteit om de huidige periode, de 21^e eeuw, goed te archiveren. Dat heeft zijn eigen vraagstukken, zoals informatie die niet op papier staat zoals mails. Dat is een breed vraagstuk waar alle archiefdiensten mee aan de slag zijn. Tevens biedt het archief de mogelijkheid van scannen op verzoek aan.

Ab Stikkelorum geeft aan dat wij een community vormen, een community van genealogisch/historisch geïnteresseerden. Wij kunnen zélf ook initiatieven nemen, bv. een bron pakken en die gaan indiceren.

Ab dankt Klaartje Pompe hartelijk voor haar informatieve lezing. Hij spreekt de wens uit dat we als vereniging vanuit onze eigen belangstelling als genealogische community meer gaan helpen bij het toegankelijk maken van bronnen.